

VARFÖR ÄR DET så svårt att få svensk mat i skolan, sjukvården och äldreomsorgen? Den offentliga upphandlingen styrs av lagar och regler som är anpassade efter EUs lagstiftning. Därför kan upphandlarna inom offentlig sektor aldrig ställa krav på att livsmedlen ska vara svenska. Men det är viktigt att den offentliga också tar ansvar för god djurhälsa och bra miljö.

Skyll inte på LOU

Den rapport som LRF tog fram genom EU-rättsjuristen Christina Möll visar att det går att ställa konkreta djurskydds-krav vid offentlig upphandling av kött. Till exempel att djuren inte har behandlats med antibiotika i förebyggande syfte, att transporten till slakteriet inte tagit mer än åtta timmar, att djuren ska bedövas före avlivning, att grisar ska ha strö och knorr.

DET KAN TYCKAS vara självklarheter för oss i de gröna näringarna men det är viktigt att konsumenterna också förstår vikten av bra djurskydd. Det är dock olyckligt att det i medierna ofta framstår som att det inte går att ställa krav och att det beror på Lagen om offentlig upphandling (LOU). Så är nämligen inte fallet. Det går visst att ställa krav, men det är viktigt att dessa är konkreta och att kommunen har ett syfte med dem. Varje upphandling är unik och det är viktigt att kraven kontrolleras. Avvikelser måste få konsekvenser!

För LRF är det viktigt att även den mat som köps in till sjukhus och skolor har producerats med omsorg om både djur och miljö.

Som ny marknadsutvecklare för offentlig upphandling på LRF kommer jag bland annat att jobba för det.

Många möjligheter till förnybart

Foto: Johan Blomborg

Glenn Oredsson visar delar av maskineriet till hans biogasanläggning som producerar rågas till uppvärmning av flera kommunala hus.

Det är hett med energi, framför allt förnybar energi. Något som innebär möjligheter för bönderna. LRF arbetar på många sätt med att hjälpa de som vill vara med och ställa om Sverige till ett grönt energiland.

På riksförbundsstämman i våras antogs LRFs energistrategi. Målet är bland annat att hjälpa medlemmar att skapa lönsamma affärer genom att leverera energi, att ställa om och effektivisera sin energianvändning.

Energiföretagandet utvecklas bland LRFs medlemmar. Det finns en stor entusiasm för en ny och lönsam marknad kombinerad med insikten om fördelarna med förnybar energi för miljön och klimatet. Men det finns också orosmoment, som stigande produktionskostnader på grund av stigande energipriser.

Vilka affärsmöjligheter för bönderna ser LRF?

– På en studieresa till Finland undersökte vi det finska närvarmeområdet. En kommunpolitiker beskrev det målände: Först ställde bönderna om till bioenergi på gården när

oljan blev dyr, sedan blev det för dyrt även för kommunen. Då visste vi att bonden vet hur vi skulle göra. Så vi samarbetar. Så uppstår lokala energimarknader även om det är ovanligt att kunden knackar på dörren, berättar Ulf Jobacker, företagsutvecklare hos LRF med energi som huvudområde.

Lönsamma energiaffärer kan alltså skapas utan att en enda vedtrave, kilowatt el eller liter drivmedel levereras?

– Ja! Det är ingen slump att ordningsföljden i energistrategin är just energieffektivisering, omställning till en förnybar energianvändning och leverans av energi. Företagare kan både spara och tjäna pengar på energi, säger Ulf Jobacker.

Glenn Oredsson är biogASFöretagare i Hässleholm och producerar rågas för egen användning och försäljning till kommunen för uppvärmning. Han anser att biogas är något att satsa på om det egna energibehovet är stort och om det finns en marknad för att sälja närproducerad rågas.

– Det är mycket som påverkar investeringskostnaden och många regelverk och ansökningar att hålla reda på, så det är

viktigt att undersöka marknaden och ha en säker kund innan man investerar för försäljning. Många av Sveriges kommuner är intresserade av närproducerad förnybar energi eftersom det både passar deras miljöpolicy och innebär stabila kostnader och leveranssäkerhet. Efterfrågan på hållbar energiförsörjning ger företagare inom de gröna näringarna möjlighet att ta andelar på energimarknaden! Det kommer också att bli lättare i framtiden om regelverken anpassas för småskalig biogasproduktion, säger Glenn Oredsson.

Den förnybara och nya energimarknaden innebär både möjligheter och risker. LRF har börjat ta fram ett verktyg för de medlemmar som vill utveckla affärer inom energiområdet. Det vänder sig både till dem som driver energiföretag i dag och till dem som vill börja.

LRF diskuterar med rådgivningsorganisationerna om stöd på energiområdet och med LRF-regioner om samverkan för att förstärka inspirationsarbetet inom energiföretagandet.

Eleonora Jöngren

Stöd för bra årsmöten

Nu drar årsmötessäsongen i gång för många av LRFs lokalavdelningar och här finns chansen att fortsätta arbetet med att prata både energi och mat bland alla LRFs medlemmar. På LRFs medlemsnät finns material som underlättar inför årsmötena, bland annat underlag för att kunna prata om energi och mat. På lrf.se/arsmoten hittar du mer information.

Nya dialogformer på gång

LRF satsar vidare på dialogmöten med olika målgrupper för att bygga nya och utveckla befintliga, långsiktiga relationer. Satsningen syftar till att stödja arbetet med LRFs livsmedels- och energistrategier. Test kommer under våren att göras i samarbete med regionerna Mälardalen, Sydost och Väst. Förberedelser pågår och en plattform för ett framgångsrikt möte kommer att tas fram i december.

LRF vill ha mindre makt hos myndigheten

LRF har lämnat remissvar på några av etappmålen i miljömålsberedningens förslag till miljökvalitetsmål. LRF vill ha mer makt till den parlamentariska miljömålsberedningen och mindre till miljömyndigheterna samt större fokus på att inte exportera miljöpåverkan.

– Det är miljömässigt oklokt att hämma svensk jordbruk med hög miljöprestanda genom förbud och pålagor som inte finns i övriga Europa. Risken blir till exempel att vi importerar mat från länder där bland annat växtskyddsmedel som är förbudna här används helt lagligt i produktionen, säger Sindre Langaas, miljöexpert på LRF.

AXEL HANSSON
Marknadsutvecklare
LRF Riks